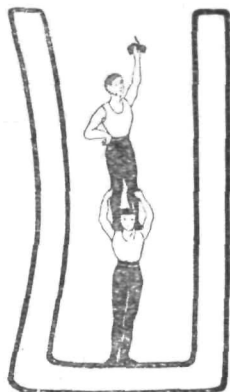

STRIC TINE:

Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni.

pradavni dobi, ko je bila majka zemlja še v polnem cvetju mladosti in ko ji še ni gospodoval človek, so živele po tedanjih širnih šumah in brezdanjih vodah prečudne živali. Vsi v začudenju in polni groze bi jih gledali, ko bi danes vstale med nami. Pa jih ni več. V teku mnogih stotisočletij je poginil rod za rodom brez naslednikov. Za njimi so nastopili živalski redovi drugačnega oblika, da zopet kdaj izginejo drug za drugim brez sledi. Kdo je torej videl one živalske pradede, da si upa danes govoriti o njih v podobi in besedi? Nihče! In vendar smo upravičeni govoriti o njih in jih tudi upodobiti, za-

kaj izginili niso brez sledi. Njih ostanki so se ohranili stotisočletja do današnjih dni. Sredi živega kamenja, v pesku in večnem ledu je izsledil človek ogromne kosti, pa tudi popolna okostja živali, ki jih ni nikjer več na tej zemlji. Učeni možje so preiskali te ostanke. Izpopolnili so jih z novimi najdeninami. Po mestu, kjer so jih odkrili, so sklepali na njih starost in nekdanje življenje. V teku desetletij so izsledili vsepolno novih oblik. Pa so zopet primerjali, sestavljali in izpopolnjevali. Vsak večji muzej ima okostje ali vsaj skromen del kakšne take živali.

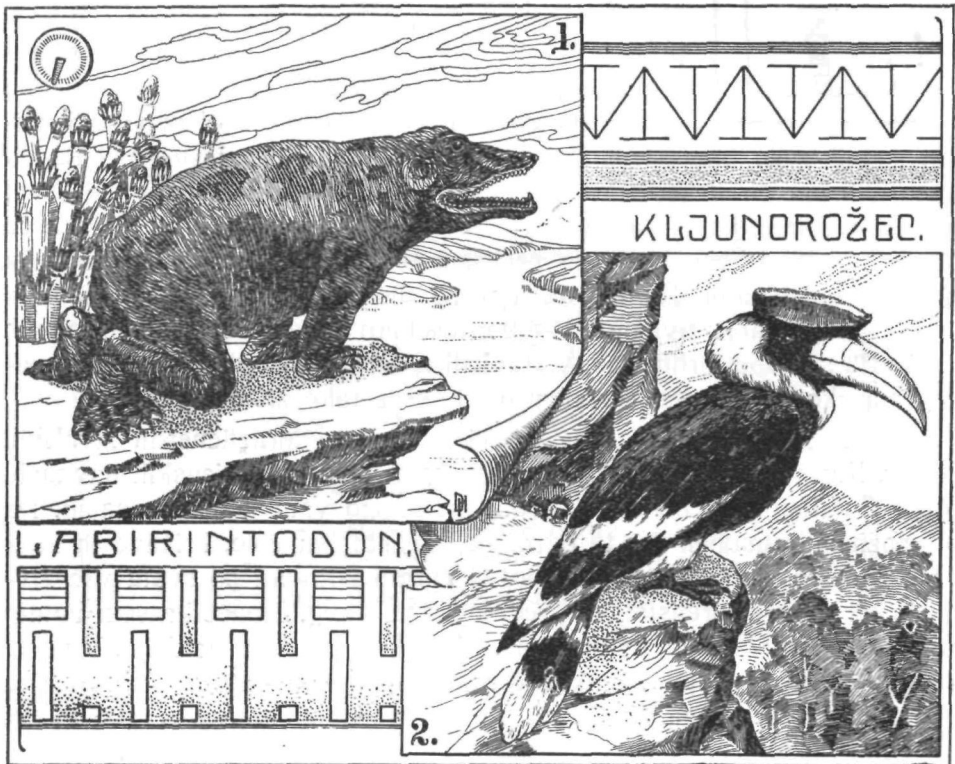
Tudi današnje dni živi na zemlji na tisoče najrazličnejših živalskih rodov. Razločujejo se drug od drugega po obliki in živlenskih navadah. Mnogo, mnogo jih poznate. Mnogo, premnogo vam je pa neznanih. Da bi spoznali le majhen del te ogromne, kosmate in gole, kričave in molčeče, koristne in škodljive družbe, bi morali potovati po svetu vse življenje ali pa vsaj prelistati in prečitati kopo knjig. Izpočetka sem nameraval, da vam pokažem dvanajstotico čudakov iz pradavne dobe. V večjo zabavo »Zvončkovcev« sem pa dodal vsakemu takemu velikanu še po eno živa! iz sedanjega živalstva. Nobena se ne odlikuje s krvoločnostjo, z velikostjo ali kakoržebodi. Ampak njih zunanja postava je taka, hm, — videli hoste!

1. LABIRINTODON.

Poglejte si junaka! Napol žaba, napol krokodil. Ko bi še danes hodile take spake po svetu, bi bežali pred njimi živi in mrtvi. Še ime je čudno. A to so mu dali učenjaki z ozirom na posebno obliko zobovja, kar nas ne zanima posebno. Prav popolnega okostja te živine še doslej niso našli. Vseeno pa toliko, da so si ustvarili prilično obliko telesa. Res, precejšnja živalca je bila to. Samo glava, pravijo, da meri podolgem en meter, povprek pa polovico metra. V takem gobcu bi izginil marsikdo izmed vas, da bi se komaj videli podplati na črevljih!

2. KLJUNOROŽEC.

Rajske ptičke bi si človek gotovo ne mislil v tej obliki. In če gledamo ta ogromni kljun in njega nastavek, bi prisegli, da se žival sto-krat na dan postavi na glavo. Sicer pa to ni ptička, ampak ptič, ker je često velik kot puran. Tudi na glavo ne pade, zakaj kljun je z njega nastavkom vred lahak kakor bi bil iz papirja. Prav čudno navado ima kljunorožec ob času valitve. Ko sede samica na gnezdo, jo samec zazi-za. Le tako veliko luknjo pusti, da skozi njo lahko pita samico in pozneje mladiče. Šele ko so mladiči godni, zapusti samica gnezdo.

3. BELODON.

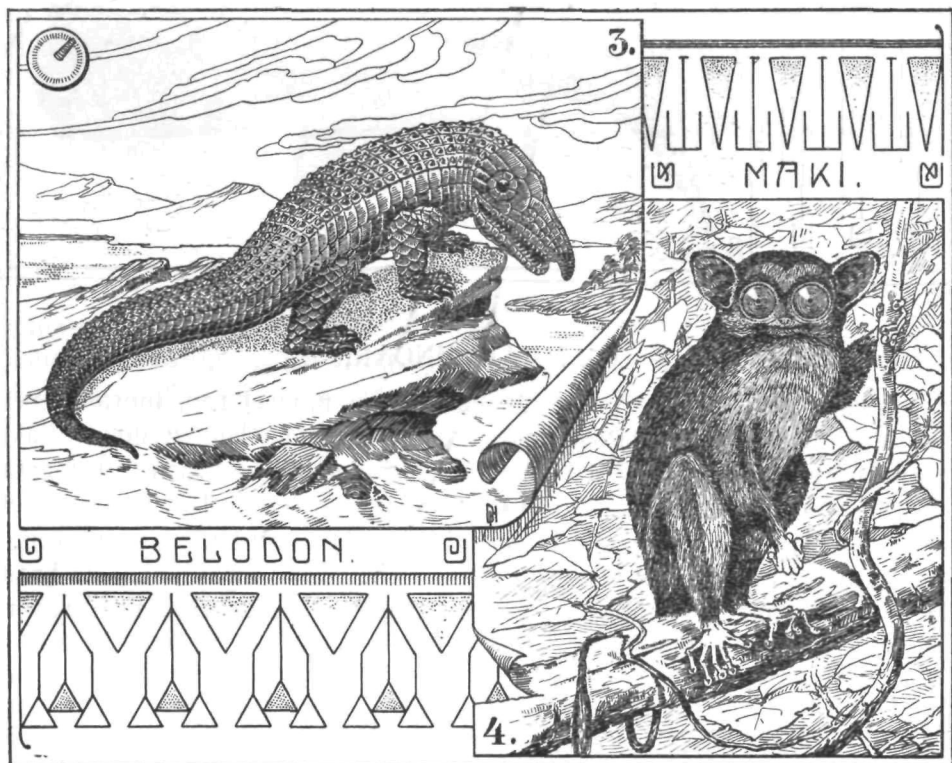
To je pa že skoraj krokodil, navzlic svojemu imenu, ki so mu ga dali radi koničastih zob. Prve ostanke te predpotopne zverine so našli pred šestdesetimi leti delavci v nekem kamnolomu na Virtemberškem. Kmalu se je posrečilo dobiti še več delov okostja tako, da imajo danes sestavljeno že skoraj popolno žival. Kakšen orjak je bil to v življenju! Od čudno zakrivljenega nosu pa do konca repa je baje meril sedem metrov. In vendar so živeli za njim še ogromnejši živalski velikani.

4. MAKI.

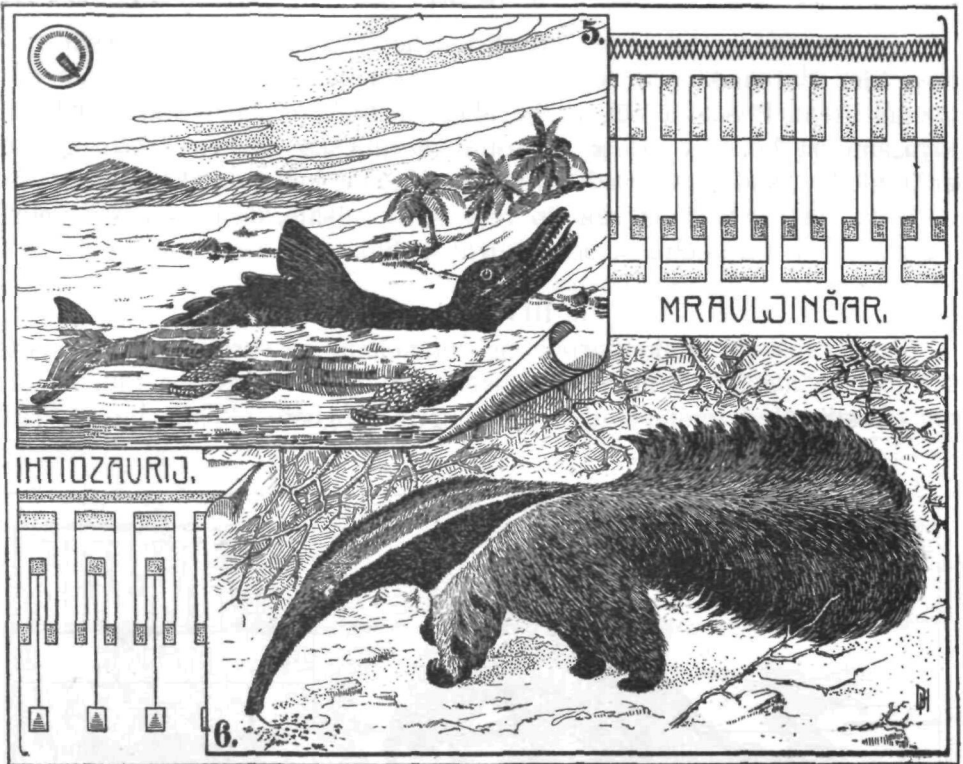
Človek ne ve, ali bi se bal ali smejal. O prebivalcih indijskih stokov, kjer živi maki pravijo, da se ga res boje. In še nam se vidi kot gozdni škrat. Pošastne oči, velike ušije, mrtvaško suhi prstki s čudnimi krpicami na koncih, vse je grozotno pa smešno obenem. Prav čudno ga je gledati, kadar lovi različen mrčes. Vidi se, kakor bi skakala ogromna bolha med listjem od veje do veje. A ne mislite, da je posebno velik. Telo mu je komaj petnajst centimetrov dolgo.

5. IHTIOZAVRIJ.

Na Švabskem imajo starodavne kamnolome za skriljnik. V teh kamnolomih se nahaja vsepolno okamenelih živalskih delov, pa tudi popolnih okostij. Med temi najdejo delavci prav pogosto okostje ihtiozavrija

ali ribjega zmaja. Kako strašen je moral biti pogled na živo žival! Res, prav tako žrelo bi moral imeti zmaj, ki vam pripoveduje o njem ljudska pravljica. Petino preko šest metrov dolgega trupla tvori glava. Očesne jamice v okostju so tako velike, da bi lahko v nje položili juhni krožnik. Z močnimi plavutastimi nogami in z mogočno repno plavuto je ribji zmaj gotovo s bliskovito hitrostjo sledil svojemu plenu.

6. MRAVLJINČAR.

Vse bi bilo lepo in prav. Če pogledamo najprej rep, moramo priznati, da je v svoji košatosti in dolgosti prav lep. Tudi z dolgo dlako poraslo truplo nima na sebi baš velikih posebnosti. In krasno marogasti vrat bi nam gotovo ugajal, ko bi ne sedela, oh — glava! Jeli je to sploh podobno glavi? Zdi se mi kot klin, ki so naša mati ž njim sadili zeljne sadike. Ust ni skoraj nič. Pa jih tudi ni treba, zakaj mravljinčar se hrani le z mravljami. Vseeno je pa često velik kot mesarski pes. Z repom vred pa še enkrat tolikšen.

